

TÄYDENTÄVIEN EHTOJEN OPAS 2020

TAULUKOT

1. Mitä ovat täydentävät ehdot?

Taulukko 1. Täydentävien ehtojen kokonaisuus

Täydentävien ehtojen kokonaisuus
Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset
Pientareet, suojakaistat ja maaperän kunto Hukkakauran ja jättiputken torjunta Viljely hyvän maatalouskäytännön mukaisesti Kesantojen hoito Maisemapiirteiden säilyttäminen Kasteluveden otto Pysyvien nurmien hoito Pohjaveden suojelu
Lakisääteiset hoitovaatimukset
Ympäristö
Lannan ja lannoitteiden käyttö ja varastointi Luonnon suojeleminen maatalousmaalla
Kansanterveys sekä eläinten terveys ja kasvien terveys
Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti Kasvinsuojeluaineiden käyttö Elintarvikkeiden turvallisuus <ul style="list-style-type: none">
Alkutuotannon hygieniä
Tuotantoeläimiltä kielletyt aineet, lääkejäämät, lääkityskirjanpito
Rehut
Eläintaudit <ul style="list-style-type: none">
Tuonti ja vienti
TSE-taudit
Eläinten hyvinvointi

2.4 Viljele hyvän maatalouskäytännön mukaisesti

Taulukko 2. Puutarhakasvit, jotka voit kylvää myöhemmin kuin 30.6., jos kylvät niille esikasvin viimeistään 30.6.

* esikasviakaan ei tarvita

*Puutarhakasvit, jotka voit kylvää myöhemmin kuin 30.6., jos kylvät niille esikasvin viimeistään 30.6.
* esikasviakaan ei tarvita*

Yksi- ja monivuotiset avomaalla leikko- ja kuivakukiksi viljeltävät koristekasvit

Vihannekset

- mm. persilja, piparjuuri, *tilli, *pinaatti, *salaattikasvit, *kiinankaali, *kukkakaali, *parsakaali, *kyssäkaali, *nauris, monivuotiset vihannekset (esim. maa-artisokka, raparperi, parsa)

Siemenmausteet

- mm. korianteri, kumina ja sinapit

Mauste- ja lääkekasvit

- mm. basilika, etelänarnikki, helokki, iisoppi, kamomillasaunio, kangasajuruoho, kehäkukka, keltakatkerokko, kesäkynteli, kissanminttu, koiruoho, kultapiisku, liperi, maraljuuri, maurinmalva, maustekirveli, maustemeirami, mintut, mäkikuisma, särmäkuisma, mäkimeirami, niittyhumala, nokkonen (ei kuitenkaan kuitunokkonen), punahattu, purasruoho, rakuuna, ratamot, reunuspäivänkakkara, rohtoraunioyrtti, rohtosormustinkukka, rohtovirmajuuri, ryytisalvia, saksankirveli, siankärsämö, sitruunamelissa, takiaiset, timjami, tuoksuampiaisyrtti, ukontulikukka, rohtotulikukka, unikko, öljyunikko, villasormustinkukka, väinönputki ja yrtti-iiso

2.5 Huolehdi kesannoista

Taulukko 3. Kesantopeltojen täydentävien ehtojen vaatimukset sekä viherryttämistuen ekologisen alan kesannon vaatimukset

Kesantopeltojen täydentävien ehtojen vaatimukset sekä viherryttämistuen ekologisen alan kesannon vaatimukset			
	Viherkesanto	Sänkikesanto	Avokesanto
Luonnehdinta	Yksi- tai monivuotinen kasvusto (nurmi-, riista-, maisema- tai niittykasveja, ei kuitenkaan yksinomaan viljalla, öljy- tai valkuaiskasveilla tai näiden siemenseoksella, kylvetty kasvusto)	Edellisen tai sitä aiempien vuosien vilja-, öljy-, palko- tai kuitukasvien tai siemenmausteiden sänki <ul style="list-style-type: none"> pohjavesialueilla sallittu vain erityisistä syistä. 	Ilman kasvipeitettä ja ilman sänkeä oleva peltolohko Avokesanto on sallittu <ul style="list-style-type: none"> alalla, jolla torjutaan vaikeasti hävitettäviä rikkakasveja alalla, jolla tehdään lyhytaikaisia kunnostustoimia ylivoimaisen esteen ja poikkeuksellisten olosuhteiden tapauksissa jos poikkeamiseen on muu erityinen syy. <p>On suositeltavaa, ettei pidä avokesantoa valtaojien tai valtaojaa suurempien vesiuomien varsilla, tulvanalaisilla alueilla ja talousvesikaivojen ympärillä.</p>
Kylvö	Viimeistään 30.6.	Sallittu	Sallittu
Lannoitus	Vain monivuotisilla niiden perustamisen yhteydessä. Sallittu kylvettäessä tai istutettaessa syyskylvöisiä kasveja.	Vain kylvettäessä tai istutettaessa syyskylvöisiä kasveja.	Vain kylvettäessä tai istutettaessa syyskylvöisiä kasveja.
Niitto	Ei tarvitse välttämättä niittää vuosittain. <ul style="list-style-type: none"> Maatalousmaan avoimena säilymisestä on joka tapauksessa huolehdittava. 	Ei tarvitse välttämättä niittää vuosittain. <ul style="list-style-type: none"> Maatalousmaan avoimena säilymisestä on joka tapauksessa huolehdittava. 	Ei tarvitse välttämättä niittää vuosittain. <ul style="list-style-type: none"> Maatalousmaan avoimena säilymisestä on joka tapauksessa huolehdittava.
Muokkaaminen	<ul style="list-style-type: none"> Perustamisen yhteydessä 1.9. alkaen. Aikaisintaan 15.7., jos pellolle kylvetään nurmikasveja tai syksyllä kylvettäviä tai istutettavia kasveja tai jos tehdään viljelykuntoa parantavia toimenpiteitä, esim. vaikeiden rikkakasvien torjuntaa. 	<ul style="list-style-type: none"> 1.9. alkaen Aikaisintaan 15.7., jos pellolle kylvetään nurmikasveja tai syksyllä kylvettäviä tai istutettavia kasveja tai jos tehdään viljelykuntoa parantavia toimenpiteitä, esim. vaikeiden rikkakasvien torjuntaa. 	<ul style="list-style-type: none"> Jos kylvetään nurmikasveja tai syksyllä kylvettäviä tai istutettavia kasveja tai jos tehdään viljelykuntoa parantavia toimenpiteitä, esim. vaikeiden rikkakasvien torjuntaa. Jos avokesanto kylvetään.

Kesantopeltojen täydentävien ehtojen vaatimukset sekä viherryttämistuen ekologisen alan kesannon vaatimukset			
	Viherkesanto	Sänkikesanto	Avokesanto
Luonnehdinta	Yksi- tai monivuotinen kasvusto (nurmi-, riista-, maisema- tai niittykasveja, ei kuitenkaan yksinomaan viljalla, öljy- tai valkuaiskasveilla tai näiden siemenseoksella, kylvetty kasvusto)	Edellisen tai sitä aiempien vuosien vilja-, öljy-, palko- tai kuitukasvien tai siemenmausteiden sänki <ul style="list-style-type: none"> pohjavesialueilla sallittu vain erityisistä syistä. 	Ilman kasvipeitettä ja ilman sänkeä oleva peltolohko Avokesanto on sallittu <ul style="list-style-type: none"> alalla, jolla torjutaan vaikeasti hävitettäviä rikkakasveja alalla, jolla tehdään lyhytaikaisia kunnostustoimia ylivoimaisen esteen ja poikkeuksellisten olosuhteiden tapauksissa jos poikkeamiseen on muu erityinen syy. <p>On suositeltavaa, ettei pidä avokesantoa valtaojien tai valtaojaa suurempien vesiuomien varsilla, tulvanalaisilla alueilla ja talousvesikaivojen ympärillä.</p>
Kylvö	Viimeistään 30.6.	Sallittu	Sallittu
Lannoitus	Vain monivuotisilla niiden perustamisen yhteydessä. Sallittu kylvettäessä tai istutettaessa syyskylvöisiä kasveja.	Vain kylvettäessä tai istutettaessa syyskylvöisiä kasveja.	Vain kylvettäessä tai istutettaessa syyskylvöisiä kasveja.
Niitto	Ei tarvitse välttämättä niittää vuosittain. <ul style="list-style-type: none"> Maatalousmaan avoimena säilymisestä on joka tapauksessa huolehdittava. 	Ei tarvitse välttämättä niittää vuosittain. <ul style="list-style-type: none"> Maatalousmaan avoimena säilymisestä on joka tapauksessa huolehdittava. 	Ei tarvitse välttämättä niittää vuosittain. <ul style="list-style-type: none"> Maatalousmaan avoimena säilymisestä on joka tapauksessa huolehdittava.
Muokkaaminen	<ul style="list-style-type: none"> Perustamisen yhteydessä 1.9. alkaen. Aikaisintaan 15.7., jos pellolle kylvetään nurmikasveja tai syksyllä kylvettäviä tai istutettavia kasveja tai jos tehdään viljelykuntoa parantavia toimenpiteitä, esim. vaikeiden rikkakasvien torjuntaa. 	<ul style="list-style-type: none"> 1.9. alkaen Aikaisintaan 15.7., jos pellolle kylvetään nurmikasveja tai syksyllä kylvettäviä tai istutettavia kasveja tai jos tehdään viljelykuntoa parantavia toimenpiteitä, esim. vaikeiden rikkakasvien torjuntaa. 	<ul style="list-style-type: none"> Jos kylvetään nurmikasveja tai syksyllä kylvettäviä tai istutettavia kasveja tai jos tehdään viljelykuntoa parantavia toimenpiteitä, esim. vaikeiden rikkakasvien torjuntaa. Jos avokesanto kylvetään.

Kesantopeltojen täydentävien ehtojen vaatimukset sekä viherryttämistuen ekologisen alan kesannon vaatimukset			
	Viherkesanto	Sänkikesanto	Avokesanto
Päättäminen (mekaanisesti tai kemiallisesti)	<ul style="list-style-type: none"> 1.9. alkaen. Aikaisintaan 15.7., jos pellolle kylvetään nurmikasveja tai syksyllä kylvettäviä tai istutettavia kasveja tai jos tehdään viljelykuntoa parantavia toimenpiteitä, esim. vaikeiden rikkakasvien torjuntaa. 	<ul style="list-style-type: none"> 1.9. alkaen. Aikaisintaan 15.7., jos pellolle kylvetään nurmikasveja tai syksyllä kylvettäviä tai istutettavia kasveja tai jos tehdään viljelykuntoa parantavia toimenpiteitä, esim. vaikeiden rikkakasvien torjuntaa. 	
Jos käytät alaa viherryttämistuen ekologisen alana, huomioi lisäksi nämä:	<ul style="list-style-type: none"> Efa-kesannon päättäminen mekaanisesti tai kemiallisesti 16.8. alkaen, jos pelto on ilmoitettu viherryttämistuen ekologiseksi alaksi ja alalle kylvetään nurmikasveja tai syksyllä kylvettäviä tai istutettavia kasveja. 	<ul style="list-style-type: none"> Efa-kesannon päättäminen mekaanisesti tai kemiallisesti 16.8. alkaen, jos pelto on ilmoitettu viherryttämistuen ekologiseksi alaksi ja alalle kylvetään nurmikasveja tai syksyllä kylvettäviä tai istutettavia kasveja. 	
Lyhytaikaiset kunnostus-toimenpiteet	Vain niiden vaatiman alan laajuudessa <ul style="list-style-type: none"> salaojitus, kalkitus tai ojien kaivaminen ja perkaus tai muut vastaavat toimenpiteet 	Vain niiden vaatiman alan laajuudessa <ul style="list-style-type: none"> salaojitus, kalkitus tai ojien kaivaminen ja perkaus tai muut vastaavat toimenpiteet 	Vain niiden vaatiman alan laajuudessa <ul style="list-style-type: none"> salaojitus, kalkitus tai ojien kaivaminen ja perkaus tai muut vastaavat toimenpiteet
Taloudellinen hyödyntäminen	Sallittu pääsääntöisesti <ul style="list-style-type: none"> Säilyttävä maatalousmaana ja maatalouskäytön kannalta hyvässä kunnossa. Laiduntaminen sallittu jos pellon pinta säilyy heinä- ja nurmipeitteisenä. Säilörehupaalien tms. pitkäaikaisesti peittämä ala ilmoitetaan tilapäisesti viljelemättömänä. Jos on ilmoitettu viherryttämistuen ekologiseksi alaksi, sitä ei voi käyttää maataloustuotantoon ajalla 1.1.–16.8. 	Sallittu pääsääntöisesti <ul style="list-style-type: none"> Säilyttävä maatalousmaana ja maatalouskäytön kannalta hyvässä kunnossa. Säilörehupaalien tms. pitkäaikaisesti peittämä ala ilmoitetaan tilapäisesti viljelemättömänä. Jos on ilmoitettu viherryttämistuen ekologiseksi alaksi, sitä ei voi käyttää maataloustuotantoon ajalla 1.1.–16.8. 	Sallittu pääsääntöisesti <ul style="list-style-type: none"> Säilyttävä maatalousmaana ja maatalouskäytön kannalta hyvässä kunnossa. Säilörehupaalien tms. pitkäaikaisesti peittämä ala ilmoitetaan tilapäisesti viljelemättömänä. Jos on ilmoitettu viherryttämistuen ekologiseksi alaksi, sitä ei voi käyttää maataloustuotantoon ajalla 1.1.–16.8.

2.8 Suojele pohjavettä

Taulukko 4. Pohjavedelle vaaralliset aineet ja aineryhmiin kuuluvat vaaralliset aineet, joita ei saa päästää pohjaveteen (valtionneuvoston asetus 1022/2006).

Pohjavedelle vaaralliset aineet ja aineryhmiin kuuluvat vaaralliset aineet, joita ei saa päästää pohjaveteen (valtionneuvoston asetus 1022/2006)
Organohalogeniyhdisteet ja aineet, jotka vesiympäristössä voivat muodostaa sellaisia yhdisteitä
Orgaanofosforyyhdisteet
Orgaaniset tinayhdisteet
Aineet ja valmisteet tai niiden hajoamistuotteet, joilla osoitetaan olevan karsinogeenisiä tai mutageenisia ominaisuuksia tai ominaisuuksia, jotka voivat vaikuttaa steroidien tuotantoon, kilpirauhaseen, lisääntymiseen tai muihin sisäeritykseen liittyviin toimintoihin vesiympäristössä tai sen välityksellä
Hiilivedyt sekä pysyvät, kertyvät ja myrkylliset orgaaniset aineet
Syanidit
Metallit ja niiden yhdisteet
Arseeni ja sen yhdisteet
Biosidit ja kasvinsuojeluaineet
Suspendoituneet aineet
Rehevoitymistä aiheuttavat aineet (erityisesti nitraatit ja fosfaatit)
Happitasapainoon epäedullisesti vaikuttavat aineet (jotka ovat mitattavissa muuttujilla kuten BHK ja KHK)
Piiyhdisteet
Fluoridit
Aineet, joilla on haitallinen vaikutus pohjaveden makuun tai hajuun, ja yhdisteet, jotka mahdollisesti vedessä muodostavat tällaisia aineita ja tekevät vedestä ihmisen käyttöön soveltumatonta

4.1.1 Noudata lannan varastointia koskevia määräyksiä

Taulukko 5. Lantaloiden ohjetilavuudet 12 kuukauden varastoimisaikaa varten eläintä/eläinpaikkaa kohti lantatyypeittäin (m³/eläin/vuosi, ilman sadevettä).

Lantaloiden ohjetilavuudet 12 kuukauden varastoimisaikaa varten eläintä/eläinpaikkaa kohti lantatyypeittäin (m³/eläin/vuosi, ilman sadevettä).

Sadevettä varten taulukon 1 mukaan laskettuun liete- ja virtsasäilötilavuuteen lisätään säilökorkeutta vähintään 300 mm, jos säilön kate on toteutettu kuorettomalla ja vähintään 500 mm, jos säilö on varustettu muulla kelluvalla katteella kuin kuorettomalla. Lisäksi kelluvaa lietteen pinnalle lisättävää irtonaista katetta varten säilökorkeutta lisätään vähintään 100 mm. Jos liete- tai virtsasäilöön johdetaan muita nesteitä kuin eläinsuojan pesuvesiä, kuten säilörehun puristeneiteitä, on se otettava säilön mitoituksessa huomioon.

Eläin	Lietelanta	Kuivikelanta, kuivikepohja-lanta	Kuivalanta	Virtsa
Lypsylehmä (8500 kg) ¹	25,5	28,6	15,8	8,7
Hieho	8,5	13,4	6,6	2,9
Emolehmä	19,0	20,4	16,9	1,9
Lihanauta, sonni	12,1	12,9	10,1	1,7
Lehmävasikka 6–12 kk	7,2	9,7	6,1	1,7
Lehmävasikka < 6 kk	3,6	6,1	3,1	1,1
Sonnivasikka 6–12 kk	9,5	12,1	8,0	2,1
Sonnivasikka < 6 kk	4,7	7,1	4,0	1,3
Lihasiika ^{2,3}	2,4	3,0	1,0	1,6
Emakko ja porsaas ⁴	9,3	10,7	2,2	6,8
Emakko ja porsaas satelliittikalassa ⁵	12,7	15,5	3,5	10,4
Joutilasemakko	3,9	4,9	1,6	2,7
Vieroitettu porsaas ⁶	1,2	1,6	0,6	0,8
Karju (täysikasvuinen)	4,9	6,1	1,8	3,5
Broileri ²	-	0,015	-	-
Munituskana, broileriemo	-	0,04	-	-
Kalkkuna ⁴	-	0,06	-	-
Ankka, hanhi ²	-	0,04	-	-
Sorsa ²	-	0,025	-	-
Lampaat ja karitsat	-	1,3	-	-
Vuohet ja kiilit	-	1,3	-	-
Karitsat ja kiilit 3–9 kk ⁷	-	1,3	-	-
Karitsat ja kiilit 6–9 kk ⁷	-	0,6	-	-
Hevonen > 150 cm	-	17,0	-	-
Poni 120–150 cm	-	12,0	-	-
Pienponi < 120 cm	-	8,0	-	-
Minkki, hilleri	-	0,25	-	-
Kettu, supi	-	0,5	-	-

¹ Korkeatuottoisille karjoille suositellaan taulukossa esitettyä suurempia varastotilavuuksia. ² Eläinpaikkaa kohti. ³ Koskee lihasikoja, joiden keskimääräinen teuraspaino on enintään 90 kg. Jos teuraspaino on suurempi, käytetään joutilaa emakon arvoja. ⁴ Normaali emakkosikala. Porsaas mukana noin 11 viikon ikään asti. ⁵ Koskee satelliittikalaa. Lantamäärät emakkopaikkaa kohti, kun emakkopaikassa on vähintään kahdeksan porsituskertaa vuodessa. Porsaas huomioidaan noin viiden viikon vieroituskään asti. ⁶ Porsaas välikasvatuksessa, ikävaihe 5–11 viikkoa. ⁷ Kasvatuksessa, kaksi kasvatuserävuodessa.

Lantaloiden ohjetilavuudet 12 kuukauden varastoimisaikaa varten eläintä/eläinpaikkaa kohti lantatyypeittäin (m³/eläin/vuosi, ilman sadevettä).

Sadevettä varten taulukon 1 mukaan laskettuun liete- ja virtsasäilötilavuuteen lisätään säilökorkeutta vähintään 300 mm, jos säilön kate on toteutettu kuorettomalla ja vähintään 500 mm, jos säilö on varustettu muulla kelluvalla katteella kuin kuorettomalla. Lisäksi kelluvaa lietteen pinnalle lisättävää irtonaista katetta varten säilökorkeutta lisätään vähintään 100 mm. Jos liete- tai virtsasäilöön johdetaan muita nesteitä kuin eläinsuojan pesuvesiä, kuten säilörehun puristeneiteitä, on se otettava säilön mitoituksessa huomioon.

Eläin	Lietelanta	Kuivikelanta, kuivikepohja-lanta	Kuivalanta	Virtsa
Aikuperäisnautarodut:				
Lypsylehmä	-	22,3	-	-
Emolehmä	-	15,9	-	-
Hieho	-	11,7	-	-
Sonni	-	11,9	-	-
Lehmävasikka 6–12 kk	-	8,5	-	-
Sonnivasikka 6–12 kk	-	9,4	-	-
Vasikka < 6 kk	-	5,3	-	-

¹ Korkeatuottoisille karjoille suositellaan taulukossa esitettyä suurempia varastotilavuuksia. ² Eläinpaikkaa kohti. ³ Koskee lihasikoja, joiden keskimääräinen teuraspaino on enintään 90 kg. Jos teuraspaino on suurempi, käytetään joutilaa emakon arvoja. ⁴ Normaali emakkosikala. Porsaas mukana noin 11 viikon ikään asti. ⁵ Koskee satelliittikalaa. Lantamäärät emakkopaikkaa kohti, kun emakkopaikassa on vähintään kahdeksan porsituskertaa vuodessa. Porsaas huomioidaan noin viiden viikon vieroituskään asti. ⁶ Porsaas välikasvatuksessa, ikävaihe 5–11 viikkoa. ⁷ Kasvatuksessa, kaksi kasvatuserävuodessa.

Taulukko 6. Lannan prosessoinnin vaikutus vaadittuun varastointitilan kokoon.

Lannan prosessointi vaikuttaa vaadittuun varastointitilan kokoon

Lannan käsittely biokaasulaitoksessa ei merkittävästi muuta lannan määrää, joten voit soveltaa suoraan taulukkoa 5 näille lantalaaduille.

Jakeistuksessa eli separoinnissa lietelannasta erottuu neste- ja kuivajae. Molemmille jakeille on oltava erilliset varastot. Kun lasket jakeiden vaatimia varastointitiloja, lähtökohtana voit käyttää molemmilla taulukon 5 mukaista tilalla syntyvää lietelannan määrää. Jakeiden määrät ja niiden vaatimat varastojen koot riippuvat jakeistuksessa käytetyn laitteen erotustehosta ja raakalietteen ominaisuuksista. Erotuslaitteita ovat esimerkiksi nauhapuristin, rumpuseula ja ruuvipuristin. Edellä mainituilla laitteilla on erilaisia erotustehoja laitteesta riippuen. Käytä eri jakeiden määrien laskennassa laitteen valmistajan antamaa erotustehoa.

Laskentaesimerkki:

Tilalla on 50 emolehmää, jotka tuottavat lietelantaa vuodessa yhteensä 950 kuutiota. Lietelanta jakeistetaan nauhapuristimella, jonka erotustehoksi valmistaja on antanut 27%. Jakeistuksessa muodostuu $27\% \times 950 \text{m}^3 = 257 \text{m}^3$ kuivajaetta. Loppuosa eli 693m³ on nestejaetta.

Mitoita lantalavarastot näiden määrien mukaan. Huomioi myös taulukon 5 yhteydessä esitetyt vaatimukset sadevesille ja mahdolliselle kelluvalle katteelle.

Varastoitavan lantamäärän voidaan laskea vähenevän 20% taulukon 5 avulla lasketusta vuosittaisesta lantamäärästä, jos kuiva- tai kuivikelanta kompostoidaan aktiivisesti aumoissa, tarkoittaen auman ilmastamista tai säännöllistä kääntämistä esimerkiksi kaivurilla, tai kuiva- ja kuivikelanta kompostoidaan erillisissä reaktorissa.

Taulukko 7. Kuivalannan sekä virtsa- ja lietesäiliön ohjetilavuudet (m3) 12 kuukauden varastoimisaikaa varten eläintä (eläinpaikkaa) kohti asetuksen 931/2000 mukaan.

Kuivalantalan sekä virtsa- ja lietesäiliön ohjetilavuudet (m3) 12 kuukauden varastoimisaikaa varten eläintä (eläinpaikkaa) kohti nitraattiasetuksen (931/2000) mukaan.				
Eläinlaji	Kuivikelanta	Virtsa	Lietelanta	Kuivikelanta + kuivikkeeseen imeytettynä
Lypsylehmä***	12,0	8,0	24,0	24,0
Hieho, emolehmä, lihanauta, siitossoppi	9,0	4,0	15,0	15,0
Nuorkarja < 6 kk	2,4	1,2	4,0	4,0
Emakko porsaineen****	3,0	3,5	7,0	8,3
Satelliittimakko porsaineen*****	4,4	5,2	9,6	12,0
Lihasiika* (x), siitossika	0,7	1,0	2,0	2,4
Joutilas emakko**	0,8	1,2	2,4	2,4
Vieroitettu porsas* (xx)	0,5	0,5	1,0	1,2
Hevonen	-	-	-	12,0
Poni	-	-	-	8,0
Lammas, uuhi karitsoineen, vuohi, kuttu kileineen	1,5	-	-	1,5
Lattiakana, broileriemo	0,05	-	-	0,05
Häkkikana	0,05	-	-	0,05
Kalkkuna*	0,03	-	-	0,03
Broileri, kananuorikko*	0,015	-	-	0,015
Ankka, hanhi*	0,04	-	-	0,04
Sorsa*	0,025	-	-	0,025

* Eläinpaikkaa kohti vuodessa

** Koskee ns. emakkorenkaiden keskusyksikköä; eläinpaikkaa kohti vuodessa

*** Korkeatuottoisille karjoille suositellaan taulukossa esitettyjä suurempia varastotilavuuksia

**** Porsaat mukana n. 11 viikon ikään asti (normaali emakkosikalaa)

***** Koskee satelliittisikalaa, lantamäärät emakkopaikkaa kohti, kun emakkopaikassa porsituksia 8 tai enemmän vuodessa; porsaat huomioidaan vieroituskään (n. 5 viikkoa) asti

(x) Koskee lihasikoja, joiden keskimääräinen teuraspaino on enintään 90 kg. Jos teuraspaino on suurempi, käytetään joutilaa emakon arvoja.

(xx) Porsas kasvatuksessa, ikävalihe 5–11 viikkoa

4.1.5 Noudata typpilannoituksen enimmäismääriä

Taulukko 8. Liukoisen typen vuotuiset kasvilajiryhmäkohtaiset enimmäismäärät (kg/ha).

Liukoisen typen vuotuiset kasvilajiryhmäkohtaiset enimmäismäärät (kg/ha)		
Kasvi	Kivennäismaat (kg/ha)	Eloperäiset maat (kg/ha)
Ohra, kaura ja seosviljat	160	120
Kevätvehnä	170	130
Syysruis		
- syksyllä	30	30
- keväällä	150	120
Kevätruis	160	120
Syysvehnä, ruisvehnä ja spelttivehnä		
- syksyllä	30	30
- keväällä	170	140
Muut viljat, niiden seokset ja muut peltokasvit	160	120
Nurmet	250	210
Laitumet	210	170
Syysrypsi ja syysrypsi*	200	160
Kevätrypsi ja kevätrypsi	170	130
Pellavat, maissi, öljyhamppu ja auringonkukka	150	110
Palkokasvit	60	40
Sokerijuurikas	170	130
Varhaisperuna	100	80
Tärkkelysperuna	130	90
Muu peruna	120	80
Kaalikasvit ja purjo	250	210
Muut sipulikasvit	160	120
Juurekset	200	170
Mauste- ja yrttikasvit	120	80
Muut vihannes- ja puutarhakasvit	210	170
Marja- ja hedelmäkasvit	140	100
Taimitarhatuotanto	200	160

*Lannoitusta ennen syyskuun alkua ei katsota syyslannoitukseksi, mutta se vähennetään enimmäismääristä.

4.1.6 Teetä lanta-analyysi viiden vuoden välein ja pidä kirjaa

Taulukko 9. Lannan taulukkoarvot.

Lannan taulukkoarvot			
Lantalaji	Kok. P kg/m ³	Liuk. N kg/m ³	Kok. N kg/m ³
Naudan kuivikelanta	1,0	1,1	4,0
Naudan lietelanta	0,5	1,7	2,9
Naudan virtsa	0,1	1,5	2,5
Sian kuivikelanta	2,8	1,2	4,6
Sian lietelanta	0,8	2,2	3,4
Sian virtsa	0,2	1,3	2,0
Lampaan ja vuohen kuivikelanta	1,3	1,0	4,9
Hevosen kuivikelanta	0,5	0,4	2,6
Kanan kuivikelanta	5,6	4,2	9,4
Broilerin kuivikelanta	3,6	2,7	8,7
Kalkkunan kuivikelanta	4,4	3,2	8,0
Ketun kuivikelanta	12,7	1,4	6,5
Minkin kuivikelanta	12,1	0,9	5,2

4.2 Suojele luontoa

Taulukko 10. Maatalousympäristöissä esiintyviä Natura 2000 -alueiden valintaperusteina olevia lintulajeja.

Maatalousympäristöissä esiintyviä Natura 2000 -alueiden valintaperusteina olevia lintulajeja	
Suopöllö <i>Asio flammeus</i>	Suot, pellot ja kesantopellot (pesintä), pellot ja rantaniityt (saalistus)
Etelänsuosirri <i>Calidris alpina schinzii</i>	Merenrantaniityt, laitumet
Ruskosuohaukka <i>Circus aeruginosus</i>	Pellot ja rantaniityt (saalistus) / Etelä- ja Keski-Suomi
Sinisuohaukka <i>Circus cyaneus</i>	Pellot ja rantaniityt (saalistus) / koko Suomi eteläisintä osaa lukuun ottamatta
Niittysuohaukka <i>Circus pygargus</i>	Etelä- ja Länsi-Suomen pellot ja rantaniityt (saalistus) / (Turku-Pori, Oulun seutu, Uusimaa)
Ruisräikkä <i>Crex crex</i>	Kesantopellot, pellot, niityt / Etelä- ja Keski-Suomi
Peltosirkku <i>Emberiza hortulana</i>	Pellot / koko Suomi Lappia lukuun ottamatta
Kurki <i>Grus grus</i>	Pellot ja rantaniityt pesimä- ja ruokailualueena, muuttoaikoina kerääntymispellot
Pikkulepinkäinen <i>Lanius collurio</i>	Pensaikkoiset avomaat, katajaniityt, pensoittuvat pakettipellot, puutarhat ym.
Suokukko <i>Philomachus pugnax</i>	Rantaniityt ja tulvapellot (muuttoaikoina) / koko Suomi
Kapustarinta <i>Pluvialis apricaria</i>	Rantaniityt, tulvapellot, avarat peltoaukeat (muuttoaikoina) / lähes koko Suomi
Kirjokerttu <i>Sylvia nisoria</i>	Pensaikot, umpeutuvat pakettipellot Lounais-Suomessa, etelärannikko
Teeri <i>Tetrao tetrix</i>	Soidin- ja ruokailupellot / koko Suomi
Liro <i>Tringa glareola</i>	Rantaniityt ja tulvapellot (muuttoaikoina) / koko Suomi
Valkoposkihanhi <i>Branta leucopsis</i>	Pellot ja rantaniityt ruokailu- ja levähdysalueina muuttoaikoina/ Etelä- ja Länsi-Suomi
Natura 2000-LINTULAJIT / ESIINTYMISALUE	
Hanhet	Pellot ruokailu- ja levähdysalueina muuttoaikoina / koko Suomi
Tuulihaukka	Pellot, niityt ja lähimetsiköt saalistus- ja pesimäalueina / koko Suomi
Viklot	Pellot ruokailu- ja levähdysalueina muuttoaikoina / koko Suomi

Taulukko 11. Maatalousympäristöissä esiintyviä lajeja, jotka on suojeltu Natura 2000 -alueisiin liittyvien sääntösten nojalla.

Maatalousympäristöissä esiintyviä luontodirektiivin liitteessä II mainittuja lajeja, joita suojellaan Natura 2000 -verkostolla	
Kasvilaji	Elinympäristö / esiintymisalue
Idänverijuuri <i>Agrimonia pilosa</i>	Kuivat ja tuoreet niityt Natura-alueilla / Häme / Keski-Suomi
Upossarpio <i>Alisma wahlenbergii</i>	Merenrantaniityt, matalat vedet, laitumet / Perämeri
Pohjansorsimo <i>Arctophila fulva</i>	Merenrantaniityt, laitumet / Perämeri
Pikkunoidanlukko <i>Botrychium simplex</i>	Niityt ja kalliokedot lähinnä merenrannan tuntumassa, laitumet / Varsinais-Suomi
Nelilehtivesikuusi <i>Hippuris tetraphylla</i>	Merenrantaniityt, laitumet / Perämeri
Lietetatar <i>Persicaria foliosa</i>	Tulvarannat, laitumet / Etelä- ja Länsi-Suomi
Ruijanesikko <i>Primula nutans</i>	Merenrantaniityt, laitumet / Perämeri
Rönsysorsimo <i>Puccinella phryganodes</i>	Merenrantaniityt, laitumet / Perämeri
Hyönteislaji	Elinympäristö / esiintymisalue
Ruijannokiperhonen <i>Erebia medusa polaris</i>	Kuivat ja tuoreet niityt / Inarin Lapin jokivarret
Punakeltaverkkoperhonen <i>Euphydryas aurinia</i>	Tuoreet niityt, joilla on toukan ravintokasvia purtojuurta / Kaakkois-Suomi
Kirjoverkkoperhonen <i>Euphydryas maturna</i>	Aukkoiset metsät, metsälaitumet, niityt ja pakettipellot / Kaakkois-Suomi
Isokultasiipi <i>Lycaena dispar</i>	Luhtarannat (ja ruderaatit)
Luhtakultasiipi <i>Lycaena helle</i>	Tuoreet ja kosteat niityt, joilla on toukan ravintokasvia nurmitatarta / Pohjois-Suomi, lähes kokonaan hävinnyt Etelä-Suomesta

5.2.1 Rehujen turvallisuus

Taulukko 12. Eläinvalkuaisen kielletty/sallittu käyttö elintarviketuotantoeläimillä.

Eläinvalkuainen (mukaan lukien tuotteet, jotka voivat sisältää eläinvalkuaista)	Märehtijät	Muut elintarviketuotantoeläimet
Käsitelty eläinvalkuainen		
- liha/luujauho	Kielletty	Kielletty*
- muut eläimistä saatavat sivutuotteet, kuten sarveisjauho, verijauho	Kielletty	Kielletty*
- kalajauho	Kielletty**	Sallittu tietyin edellytyksin***
- hyönteisistä saatu	Kielletty	Kielletty****
Märehtijöistä saadut verituotteet (esimerkiksi kuivattu plasma, kuivatut punasolut)	Kielletty	Kielletty
Muista kuin märehtijöistä saadut verituotteet (esimerkiksi kuivattu plasma, kuivatut puna-solut)	Kielletty	Sallittu tietyin edellytyksin***
Hydrolysoitu valkuainen, joka peräisin märehtijöiden muista ruhon osista kuin vuodista ja nahoista	Kielletty	Kielletty
Eläimistä saatu di- ja trikalsiumfosfaatti	Kielletty	Sallittu tietyin edellytyksin***
Märehtijöistä saatu gelatiini	Kielletty	Kielletty
Maitotuotteet	Sallittu tietyin edellytyksin***	Sallittu tietyin edellytyksin***
Munat ja munatuotteet	Sallittu tietyin edellytyksin*****	Sallittu tietyin edellytyksin*****
Elävät hyönteiset	Kielletty	Sallittu tietyin edellytyksin*****

* Muista eläimistä kuin märehtijöistä saatua käsiteltyä eläinvalkuaista voidaan käyttää vesiviljelyeläinten ruokinnassa. Käyttöön liittyy ilmoitusvelvollisuus ja joissakin tapauksissa hyväksymismenettely (ks. jäljempänä).

** Vieroittamattomien märehtijöiden kaupallisissa juottorehuissa kalajauhon käyttö on sallittu. Jos tilalla käytetään kalajauhoa sisältävää juottorehua, tulee tilan tehdä siitä ilmoitus lomakkeella.

*** Käyttöön voi liittyä ilmoitusvelvollisuus ja joissakin tapauksissa hyväksymismenettely (ks. jäljempänä).

**** Hyönteisistä saatua käsiteltyä eläinvalkuaista voidaan käyttää vesiviljelyeläinten ruokinnassa. Käyttöön liittyy ilmoitusvelvollisuus ja joissakin tapauksissa hyväksymismenettely (ks. jäljempänä).

***** Munien ja munatuotteiden käyttö on sallittu, mikäli on varmistettu siitä, että ne eivät sisällä salmonellaa.

***** Rehuksi käytettävissä hyönteislajeissa voi olla rajoituksia, lisätietoja: www.evira.fi/globalassets/elaimet/rehut/tiedotteet/tied2017/tiedote_3740_0405_2017.pdf

9. Mihin täydentävät ehdot perustuvat

Taulukko 13. Täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksiin liittyvät kansalliset säädökset.

Täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksiin liittyvät kansalliset säädökset
Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (4/2015) muutoksineen
Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta (7/2015) muutoksineen
Vesilaki (587/2011) 4 luku
Ahvenanmaan maakunnan vesilaki (61/1996) 4 luku 8 § ja 6 luku
Ahvenanmaan maakunnan vesiasetus (93/2010) 5 §
Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 17§
Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006) 4a§
Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 23 § ja 29 §:n 1 mom. 9 kohta
Ahvenanmaan maakunta-asetus (113/1998) 5 §:n 8
Ahvenanmaan maakuntalaki (82/1998) 6 §
Laki hukkakauran torjunnasta 185/2002
Ahvenanmaan maakuntalaki hukkakauran torjunnasta (68/1977)

Taulukko 14. Ympäristöön ja ilmastonmuutokseen koskeviin lakisääteisiin hoitovaatimuksiin liittyvät säädökset.

Ympäristöön, ilmastonmuutokseen ja maan hyvään maatalouskuntoon koskeviin lakisääteisiin hoitovaatimuksiin liittyvät säädökset			
Hoitovaatimus	Euroopan unionin säännös	Noudatettava kansallinen täytäntöönpanosäännös tai täydentävä säännös	Sisältö
1.Vesi	Neuvoston direktiivi 91/676/ETY vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta 4 ja 5 artikla	Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014) 5 §, 7 §:n 1 ja 5-8 momentti, 8 §, 10 §:n 1-3, 5-8 ja 10 momentti sekä 11-13, 15 ja 16 §	Lannoitus sekä karjanlannan käyttö ja varastointi
2. Biologinen monimuotoisuus	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY luonnonvaraisten lintujen suojelusta 3 artiklan 1 kohta, 3 artiklan 2 kohdan b ala-kohta, 4 artiklan 1,2 ja 4 kohta	Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 9 §, 13§, 15§, 17§ ja 24 ja 25 §:n nojalla tehdyt suojelupäätökset, 29§ ja 30§, 47 §:n nojalla tehdyt lintuja koskevat suojelupäätökset, 64 a ja 65 b § sekä 65 c §:n nojalla tehdyt päätökset	Lintujen suojelu
3. Biologinen monimuotoisuus	Neuvoston direktiivi 92/43/ETY luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 6 artiklan 1 ja 2 kohta	Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 9 §, 13§, 15§, 17§ ja 24 ja 25 §:n nojalla tehdyt suojelupäätökset 64 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen alueiden osalta, 64 a ja 65 b § sekä 65 c §:n nojalla tehdyt päätökset	Luontotyyppien, luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelu

Taulukko 15. Kansanterveyttä, eläinten terveyttä ja kasvien terveyttä koskeviin lakisääteisiin hoitovaatimuksiin liittyvät säädökset.

Kansanterveyttä, eläinten terveyttä ja kasvien terveyttä koskeviin lakisääteisiin hoitovaatimuksiin liittyvät säädökset			
Hoito-vaatimus	Euroopan unionin säännös	Noudatettava kansallinen täytäntöönpanosäännös tai täydentävä säännös	Sisältö
4	<p>Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002 elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksesta, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä 14 ja 15 artikla, 17 artiklan 1 kohta* sekä 18, 19 ja 20 artikla</p> <p>* sellaisena kuin se on pantu täytäntöön erityisesti seuraavilla säännöksillä:</p> <p>Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 470/2009 yhteisön menettelyistä farmakologisesti vaikuttavien aineiden jäämien enimmäismäärien vahvistamiseksi eläimistä saatavissa elintarvikkeissa, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2377/90 kumoamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/82/EY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 726/2004 muuttamisesta 14 artikla</p>	<p>Maa- ja metsätalousministeriön asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta (1368/2011) 5 §:n 2 ja 3 momentti</p> <p>Laki eläinten lääkitsemisestä (387/2014) 8 ja 9 §:n nojalla säädetty lääkkeen, lääkeaineen ja lääkevalmisteen käyttöä koskevat kiellot sekä 10 §:n 1 momentti, 11 § ja 12 §:n 1—3 momentti</p> <p>Valtioneuvoston asetus eräiden lääkeaineiden käytön kieltämisestä eläimille (1054/2014) 4 §:n 5 kohta</p> <p>Maa- ja metsätalousministeriön asetus lääkkeiden käytöstä ja luovutuksesta eläinlääkinnässä (948/2014) liitteessä 2 olevan 1 luvun 4 kohta</p> <p>Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuotantoeläinten lääkityksestä pidettävästä kirjanpidosta (949/2014) 4 §:n 1 momentti, 2 momentin 1, 2 ja 4—7 kohta sekä 3 ja 4 momentti ja 5 §</p>	<p>Eläin- ja kasvintuotantotilojen elintarvike- ja rehuhygienian, tuotantoeläimiltä kielletyt aineet, kasvin-suojeleluaine- ja eläinlääkejäämät elintarvikkeissa</p>

Kansanterveyttä, eläinten terveyttä ja kasvien terveyttä koskeviin lakisääteisiin hoitovaatimuksiin liittyvät säädökset			
Hoito-vaatimus	Euroopan unionin säännös	Noudatettava kansallinen täytäntöönpanosäännös tai täydentävä säännös	Sisältö
	<p>Komission asetus (EU) N:o 37/2010 farmakologisesti vaikuttavista aineista ja niiden eläinperäisissä elintarvikkeissa esiintyvien jäämien enimmäismääriä koskevasta luokituksesta liite</p> <p>Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 852/2004 elintarvikehygieniasta 4 artiklan 1 kohta sekä liitteessä I olevan A osan II jakson 4 kohdan g, h ja j alakohta, 5 kohdan f ja h alakohta ja 6 kohta sekä III jakson 8 kohdan a, b, d ja e alakohta ja 9 kohdan a ja c alakohta</p> <p>Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 853/2004 eläinperäisiä elintarvikkeita koskevista erityisistä hygieniasäännöistä 3 artiklan 1 kohta ja liitteen III IX jakson I luvun 1 kohdan b, c, d ja e alakohta, 2 kohdan a alakohtan i, ii ja iii alakohta, b alakohtan i ja ii alakohta sekä c alakohta, 3 kohta, 4 kohta, 5 kohta, II luvun osan A 1, 2, 3 ja 4 kohta, osan B 1 kohdan a ja d alakohta, 2 kohta, 4 kohdan a ja b alakohta, liitteen III X jakson I luvun 1 kohta</p>		

Kansanterveyttä, eläinten terveyttä ja kasvien terveyttä koskeviin lakisäätöihin liittyvät säädökset			
Hoito-vaatimus	Euroopan unionin säännös	Noudatettava kansallinen täytäntöönpanosäännös tai täydentävä säännös	Sisältö
	<p>Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 183/2005 rehuhygieniä koskevista vaatimuksista 5 artiklan 1 kohta ja liitteen I osan A I jakson 4 kohdan e ja g alakohta, II jakson 2 kohdan a, b ja e alakohta, 5 artiklan 5 kohta sekä liitteen III 1 ja 2 kohta, 5 artiklan 6 kohta</p> <p>Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 396/2005 torjunta-ainejäämien enimmäismääristä kasvi- ja eläinperäisissä elintarvikkeissa ja rehuissa tai niiden pinnalla sekä neuvoston direktiivin 91/414/ETY muuttamisesta 18 artikla</p>		
5	Neuvoston direktiivi 96/22/ETY tiettyjen hormonaalista tai tyrostaattista vaikutusta omaavien aineiden ja beta-agonistien käytön kieltämisestä kotieläintuotannossa ja direktiivinen 81/602/ETY, 88/146/ETY ja 88/299/ETY kumoamisesta 3 artiklan a, b, d ja e alakohta sekä 4, 5 ja 7 artikla	<p>Laki eläinten lääkitsemisestä (387/2014) 10 §:n 1 momentti, 11 § ja 12 §:n 1–3 momentti</p> <p>Valtioneuvoston asetus eräiden lääkeaineiden käytön kieltämisestä eläimille (1054/2014) 4 §:n 1–4 kohta, 5 §:n 1 momentti, 6 ja 7 §</p>	Tuotantoeläimiltä kielletyt aineet (hormonit)
6	Neuvoston direktiivi 2008/71/EY sikojen tunnistamisesta ja rekisteröinnistä 3, 4 ja 5 artikla	<p>Laki eläintunnistusjärjestelmästä (238/2010) 9, 11, 19 ja 21 §;</p> <p>Maa- ja metsätalousministeriön asetus sikaeläinten tunnistamisesta (720/2012) 5–8 §</p>	Sikojen merkintä ja rekisteröinti

Kansanterveyttä, eläinten terveyttä ja kasvien terveyttä koskeviin lakisäätöihin liittyvät säädökset			
Hoito-vaatimus	Euroopan unionin säännös	Noudatettava kansallinen täytäntöönpanosäännös tai täydentävä säännös	Sisältö
7	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1760/2000 nautaeläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän käyttöönottamisesta sekä nautanlihan ja nautanlihantuotteiden pakollisesta merkitsemisestä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 820/97 kumoamisesta 4 ja 7 artikla	<p>Laki eläintunnistusjärjestelmästä (238/2010) 13, 19 ja 21 §;</p> <p>Maa- ja metsätalousministeriön asetus nautaeläinten tunnistamisesta (326/2015) 3–6 §</p>	Nautojen merkintä ja rekisteröinti
8	Neuvoston asetus (EY) N:o 21/2004 lammas- ja vuohieläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän käyttöönottamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1782/2003 ja direktiivien 92/102/ETY ja 64/432/ETY muuttamisesta 3–5 artikla	<p>Laki eläintunnistusjärjestelmästä (238/2010) 13, 19 ja 21 §;</p> <p>Maa- ja metsätalousministeriön asetus lammas- ja vuohieläinten merkitsemisestä ja rekisteröinnistä (469/2005) 6, 8–10, 13 ja 14 §</p>	Lampaiden ja vuohien merkintä ja rekisteröinti
9	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 999/2001 tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevista säännöistä 7, 11–13 ja 15 artikla	Eläintautilaki (441/2013) 14 ja 19 § sekä 4 luvun säännösten nojalla annetut päätökset tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden vastustamiseksi	Eläinten ruokinnassa kielletyt tuotteet, sisämarkkinakauppaa ja tuontia koskevat ehdot, TSE-tauti
10	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1107/2009 kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta sekä neuvoston direktiivien 79/117/ETY ja 92/414/ETY kumoamisesta 55 artiklan ensimmäinen ja toinen virke		Kasvinsuojeluaineiden käyttö

Taulukko 16. Eläinten hyvinvointia koskeviin lakisääteisiin hoitovaatimuksiin liittyvät säädökset.

Eläinten hyvinvointia koskeviin lakisääteisiin hoitovaatimuksiin liittyvät säädökset			
Hoito-vaatimus	Euroopan unionin säännös	Noudatettava kansallinen täytäntöönpanosäännös tai täydentävä säännös*	Sisältö
		*Poikkeaminen säännöksen vaatimuksesta ei johda täydentävien ehtojen seuraamiseen, jos neuvoston direktiivin 2008/119/EY, 2008/120/EY tai 98/58/EY vastaavan säännöksen vähimmäisvaatimus täyttyy. Jos vastaavan Euroopan unionin säännöksen vähimmäisvaatimusta ei ole ilmaistu lukuna, seuraamus lukuna ilmaistun kansallisen säännöksen vaatimuksen noudattamatta jättämisestä voidaan kuitenkin jättää määräämättä vain, jos poikkeama kansallisesta vaatimuksesta on vähäinen eikä sillä arvioida olevan vähäistä suurempaa vaikutusta eläinten hyvinvointiin.	
11, 12, 13	Neuvoston direktiivi 2008/119/EY vasikoiden suojelun vähimmäisvaatimuksista, 3 ja 4 artikla Neuvoston direktiivi 2008/120/EY sikojen suojelun vähimmäisvaatimuksista, 3 artikla ja 4 artiklan 1 kohta Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotantoeläinten suojelusta, 4 artikla	Eläinsuojelulaki (247/1996) 3 §:n 1 momentin ensimmäinen ja toinen virke, 4 § (lukuun ottamatta puhtautta), 5 §, 5 a §, 6 §:n 1 momentin toinen ja kolmas virke, 7 § (siat, kanat ja broilerit), 26 a §, 26 b § (broilerit) sekä 26 c §:n 3 ja 4 momentti (broilereiden kasvatustiheys) Eläinsuojeluasetus (396/1996) 1 §, 2 § lukuun ottamatta 1 momentin viimeistä virkettä, 3 §, 4 §:n 2 momentti, 6 §:n 1 momentti (turvallisuus) ja 2 momentti, 7 ja 9–11 §, 14 §:n 6 a kohta sekä 23 §:n 1 momentin 5 ja 7–10 kohta sekä 2–4 momentti <i>Eläinlajikohtaisten asetusten säännökset:</i> Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta (592/2010) lukuun ottamatta 3 §:n 3 momentin ensimmäistä virkettä (pois lukien vasikat), toista ja kolmatta virkettä, 4 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä (pois lukien vasikat) ja viimeistä virkettä, 5 §:n 3 momenttia, 6 §:n 1 momentin viimeistä virkettä, 4 momentin viimeistä virkettä ja 5 momenttia, 7 §:n 2 ja 3 momenttia (pois lukien pitopaikat, joissa pidetään vähintään kuutta vasikkaa), 7 §:n 4 momentin viimeistä virkettä (pois lukien pitopaikat, joissa pidetään vähintään kuutta vasikkaa), 8 §:n 1 momentin viimeistä virkettä, 9 §:n 1 momenttia, 10 §:n 4 momentin viimeistä virkettä (pois lukien vasikat), 11 §:n 1 momentin viimeistä virkettä (pois lukien vasikat) ja 2 momentin viimeistä virkettä sekä 3 ja 4 momenttia, 12 §:n 2 momenttia, 13 §:n 2 momentin neljättä virkettä (pois lukien vasikat) sekä 15 ja 17 §:ää	Vasikoiden hyvinvointi Sikojen hyvinvointi Muiden tuotantoeläinten hyvinvointi

Eläinten hyvinvointia koskeviin lakisääteisiin hoitovaatimuksiin liittyvät säädökset			
Hoito-vaatimus	Euroopan unionin säännös	Noudatettava kansallinen täytäntöönpanosäännös tai täydentävä säännös*	Sisältö
		Valtioneuvoston asetus sikojen suojelusta (629/2012) lukuun ottamatta 4 §:n 4 momentin ensimmäistä ja toista virkettä sekä 5 ja 6 momenttia, 5 §:n 1 momentin ensimmäistä ja viimeistä virkettä ja 4 momenttia, 6 §:n 3 momentin toista virkettä, 7 §:n 3 momenttia, 8 §:ää, 9 §:n 2 momenttia, 10 §:ää (pois lukien pitopaikat, joissa pidetään vähintään kymmentä emakkoa), 11 §:n 1 momenttia (lattiarakenne) ja 13 §:n 2 momentin viimeistä virkettä Valtioneuvoston asetus lampaiden suojelusta (587/2010) lukuun ottamatta 3 §:n 2 momenttia, 5 §:n 1 momenttia ja 2 momentin kolmatta ja neljättä virkettä, 6 §:n 2 momentin viimeistä virkettä, 7 §:n viimeistä virkettä, 9 §:n 2 momentin viimeistä virkettä ja 3 momenttia, 10 ja 11 §:ää, 12 §:n 4 momentin ensimmäistä virkettä sekä 13–15 §:ää Valtioneuvoston asetus vuohien suojelusta (589/2010) lukuun ottamatta 3 §:n 2 momenttia, 5 §:n 1 momenttia, 2 momentin viimeistä virkettä ja 3 momenttia, 6 §:n 4 momenttia, 7 §:n 2 momenttia, 9 §:n 2 momentin viimeistä virkettä ja 3 ja 4 momenttia, 10 §:ää, 11 §:n 4 momentin ensimmäistä virkettä ja 5 momenttia sekä 12 ja 13 §:ää Valtioneuvoston asetus tarhattavien peurojen suojelusta (590/2010) lukuun ottamatta 3 §:n 1 momentin toista virkettä ja 2 momenttia, 5 §:n 1 momentin toista virkettä, 6 §:n 1 momentin viimeistä virkettä sekä 2 momentin ensimmäistä ja viimeistä virkettä Valtioneuvoston asetus strutsieläinten suojelusta (676/2010) lukuun ottamatta 3 §:n 1 momentin toista virkettä, 2 momenttia ja 5 momenttia, 4 §:n 1 momentin toista, kolmatta ja neljättä virkettä, 5 §:n 1 momentin toista virkettä, 6 §:n 3 momentista muuta kuin ensimmäistä virkettä ja 6 §:n 4 momenttia, 8 §:n 1 momentin viimeistä virkettä ja 2 ja 3 momenttia sekä 4 momentin kolmatta virkettä, 9 §:n 1 ja 2 momenttia ja 3 momentin viimeistä virkettä, 10 §:n 1 momentin viimeistä virkettä ja 2 momenttia sekä 11 §:ää	

Eläinten hyvinvointia koskeviin lakisäätöihin hoitovaatimuksiin liittyvät säädökset

Hoito-vaatimus	Euroopan unionin säännös	Noudatettava kansallinen täytäntöönpanosäännös tai täydentävä säännös*	Sisältö
		<p>Valtioneuvoston asetus kanojen suojelusta (673/2010) lukuun ottamatta 3 §:n 3 momentin ensimmäistä virkettä (puhtaanapito), toista, kolmatta ja neljättä virkettä ja 4 momentin ensimmäistä virkettä (kanojen poisto) ja toista virkettä, 4 §:n 3 momentin toista virkettä, 4 ja 5 momenttia, 5 §:n 1 momentin viimeistä virkettä, 6 §:n 2 momentin ensimmäistä virkettä, 8 §:ää, 9 §:n 2 momentin toista virkettä ja 3 momentin ensimmäistä virkettä, 10 §:ää, 11 §:n 3–5 momenttia, 12 §:n 4–6 momenttia, 13 §:n 1–3 momenttia, 14 ja 16 §:ää</p> <p>Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta (588/2010) lukuun ottamatta 2 §:n 2 momentin ensimmäistä virkettä, 3 momentin ensimmäistä virkettä ja 4 momenttia, 3 §:n 2 momenttia ja 3 momentin ensimmäistä ja toista virkettä, 4 §:n 1 momentin viimeistä virkettä, 5 §:n 3 momentin viimeistä virkettä, 6 §:n 2 momentin ensimmäistä ja kolmatta virkettä ja 3 momenttia ja 8 §:n 1, 3 ja 4 momenttia</p> <p>Valtioneuvoston asetus tarhattavien biisonien suojelusta (591/2010) lukuun ottamatta 2 §:n 3 momenttia, 3 §:n 1 momentin viimeistä virkettä, 5 §:n 4 momenttia ja 5 momentin viimeistä virkettä</p> <p>Valtioneuvoston asetus turkiseläinten suojelusta (1084/2011) lukuun ottamatta 3 §:n 1 ja 2 momenttia, 3 momentin viimeistä virkettä ja 4 momentin toista virkettä, 4 §:n 1 ja 3 momentin viimeistä virkettä, 4 momenttia (näköyhteys) ja 5 momenttia, 5 §:n 3 momentin toista ja kolmatta virkettä, 6 §:ää, 7 §:n 2 momentin viimeistä virkettä, 3 ja 4 momenttia, 8 §:n 1 momenttia ja 2 momentin viimeistä virkettä, 9 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä (häirintä), 2–4 momenttia, 10 §:ää, 11 §:n 2 momentin toista virkettä ja 12 §:ää</p> <p>Valtioneuvoston asetus ankkujen ja hanhien suojelusta (675/2010) lukuun ottamatta 3 §:n 3 ja 4 momenttia, 4 §:n 1 momentin toista ja viimeistä virkettä, 2 momenttia ja 5 momenttia, 5 §:n 3 momenttia, 6 §:n 2 momentin viimeistä virkettä, 7 §:n 1 momentin viimeistä virkettä, 8 §:n 3 ja 4 momenttia, 9 §:n 1–3 momenttia sekä 10 §:n 1 momentin viimeistä virkettä, 2 momentin ensimmäistä ja viimeistä virkettä</p>	

Eläinten hyvinvointia koskeviin lakisäätöihin hoitovaatimuksiin liittyvät säädökset

Hoito-vaatimus	Euroopan unionin säännös	Noudatettava kansallinen täytäntöönpanosäännös tai täydentävä säännös*	Sisältö
		<p>Valtioneuvoston asetus kalkkunoiden suojelusta (677/2010) lukuun ottamatta 3 §:n 3 momenttia, 4 momentin ensimmäistä virkettä (puhtaanapito), toista ja kolmatta virkettä ja 5 momenttia, 4 §:n 1 momenttia, 2 momentista muuta kuin toista virkettä, 3 momentin toista virkettä (sosiaalinen kanssakäyminen) ja 4 momenttia, 5 §:n 3 momentin viimeistä virkettä ja 4 momenttia, 6 §:n 4 ja 5 momenttia, 7 §:n 1 momentin viimeistä virkettä, 8 §:n 3 ja 4 momenttia, 9 §:ää, 10 §:n 1 momenttia (jatkuva juomaveden saanti), 2 momentin toista virkettä sekä 3 momentin ensimmäistä ja viimeistä virkettä</p> <p>Valtioneuvoston asetus broilereiden suojelusta (375/2011) lukuun ottamatta 3 §:n 3 momentin ensimmäistä virkettä (puhtaanapito), 2–5 virkettä, 4 §:n 3 momentin neljättä virkettä, 4 momentin toista virkettä, 5 ja 6 momenttia, 6 §:n 1 momentin viimeistä virkettä, 3 momentin viimeistä virkettä, 7 §:n 2 momentin ensimmäistä virkettä, 9 §:ää, 10 §:n 2 momentin viimeistä virkettä, 3 ja 4 momenttia, 11–16, 18 ja 19 §:ää</p>	

Liite 1.

Taulukko 1. Vasikoiden ryhmäkarsinan pinta-alavaatimukset.

Vasikan paino (kg)	Lattiapinta-ala vähintään (m ² /eläin)
Alle 150	1,5
150-220	1,7
Yli 220	1,8

Taulukko 1A. Esteetöntä lattia-alaa sikaa kohden oltava vähintään:

Sian paino (kg)	Lattiapinta-ala (m ² /eläin)
Alle 10	0,15
10 - 20	0,20
20 - 30	0,30
30 - 50	0,40
50 - 85	0,55
85 - 110	0,65
Yli 110	1,00

Taulukko 1B. Esteetöntä lattia-alaa sikaa kohden oltava vähintään:

Sian paino (kg)	Lattiapinta-ala (m ² /eläin)
Alle 10	0,15
10 - 95	0,17 + paino kg/130)
Yli 95, mutta enintään 107	0,90
Yli 107, mutta enintään 130	1,00
Yli 130	1,20

Taulukko 2. Sikojen ryhmäkarsinan betonisen rakolattian vaatimukset.

Sikaryhmä	Raon tai reiän halkaisija enintään (mm)	Palkin leveys vähintään (mm)
Pikkuporsas	11	50
Vieroitettu porsas	14	50
Kasvatus- ja lihasika	18	80
Emakko ja ensikko	20	80

Lattian raon tai reiän halkaisijassa sekä palkin leveydessä hyväksytään mittapoikkeamat, jotka ovat eurooppalaisen standardin EN 12737:2004+A1:2007 (Betonivalmisosat. Maatalouden rakolattiaelementit, SFS-EN 12737:2004+A1:2007) mukaiset.

Taulukko 3. Lampaista ryhmässä pidettäessä pitopaikan lattia-alan, ruokintahäkin pinta-alaa lukuun ottamatta, vähimmäiskoko lammasta kohden.

	Lampaiden keskimääräinen paino/eläin (kg)	Täytepohjalattia (m ² /eläin)	Ritilälattia (m ² /eläin)	Rakolattia (m ² /eläin)
Karitsa	Alle 15	0,25	0,25	-
Karitsa	30	0,50	0,50	-
Karitsa	Yli 30	0,75	0,75	-
Lammas	55	1,0	0,8	0,8
Lammas	75	1,4	1,0	1,0
Tiine uuhi	55	1,3	1,1	1,1
Tiine uuhi	75	1,7	1,3	1,3

Taulukko 4. Vuohia ryhmässä pidettäessä pitopaikan lattiapinta-alan, ruokintahäkin pinta-alaa lukuun ottamatta, vähimmäiskoko vuohta kohden.

Ikäluokka	Täytepohja (m ² /eläin)	Ritilälattia (m ² /eläin)	Rakolattia (m ² /eläin)
Kili	0,25	0,25	-
Nuorvuohi	0,5	0,5	0,5
Vuohi	1,20	1,0	1,0

Liite 2.

Taulukko 1. Strutsien pidossa noudatettavat vähimmäistilavaatimukset.

Linnun ikä	Ryhmän koko enintään	Karsinan pinta-ala (m ²) vähintään	Tarhan vähimmäispinta-ala (m ² /lintujen lkm)	Tarhan kokonaispinta-ala (m ²) vähintään
Alle 4 päivää	40	1		
Yli 4 päivää – 3 viikkoa	40	5	10/1	100
Yli 3 viikkoa – 6 kk	40 ¹⁾	15	10 – 40/1	100 – 1 000 ³⁾
Yli 6 kk – 1 vuosi		30	800/3	1 000
Yli 1 vuosi – sukukypsyyssikä		30	1 000/3	1 000
Täysikasvuinen	2)	30	2 000/3	1 000

¹⁾ Edellyttäen, että strutsinpoikaset ovat keskimäärin samankokoisia.

²⁾ Jos useampaa kuin yhtä siitosryhmää pidetään samalla alueella, on erityisen tärkeää, että linnuilla on riittävästi suojaa ja lisätilaa välttää toisiaan sekä, että ryhmät voidaan tarvittaessa erottaa toisistaan.

³⁾ Tila on suhteutettava linnun ikään.

Taulukko 2. Emujen pidossa noudatettavat vähimmäistilavaatimukset.

Linnun ikä	Ryhmän koko enintään	Karsinan pinta-ala vähintään (m ²)	Tarhan pinta-ala (m ² /lintujen lkm) vähintään	Tarhan kokonaispinta-ala (m ²) vähintään
Alle 4 päivää	40	1		
Yli 4 päivää – 3 viikkoa	40	5	5	75
Yli 3 viikkoa – 6 kk	40 ¹⁾	10	20	100 – 500 ³⁾
Yli 6 kk – 1 vuosi		20	150	500
Yli 1 vuosi – sukukypsyyssikä		20	200	500
Täysikasvuinen	1+1 ²⁾	30	250	500

¹⁾ Edellyttäen, että emupoikaset ovat keskimäärin samankokoisia.

²⁾ Jos useampaa kuin yhtä siitosryhmää pidetään samalla alueella, on erityisen tärkeää, että linnuilla on riittävästi suojaa ja lisätilaa välttää toisiaan sekä, että ryhmät voidaan tarvittaessa erottaa toisistaan.

³⁾ Tila on suhteutettava linnun ikään.

Taulukko 3. Rheojen pidossa noudatettavat vähimmäisvaatimukset.

Linnun ikä	Ryhmän koko enintään	Karsinan pinta-ala (m ²) vähintään	Tarhan vähimmäispinta-ala (m ² /lintujen lkm)	Tarhan kokonaispinta-ala (m ²) vähintään
Alle 4 päivää	40	1		
Yli 4 päivää – 3 viikkoa	40	5	5	75
Yli 3 viikkoa – 6 kk	40 ¹⁾	10	20	100 – 500 ³⁾
Yli 6 kk – 1 vuosi		20	150	500
Yli 1 vuosi – sukukypsyyssikä		20	200	500
Täysikasvuinen	1+1 ²⁾	30	250	500

¹⁾ Edellyttäen, että rheanpoikaset ovat keskimäärin samankokoisia.

²⁾ Jos useampaa kuin yhtä siitosryhmää pidetään samalla alueella, on erityisen tärkeää, että linnuilla on riittävästi suojaa ja lisätilaa välttää toisiaan sekä, että ryhmät voidaan tarvittaessa erottaa toisistaan.

³⁾ Tila on suhteutettava linnun ikään.

Taulukko 4. Hevosen yksittäiskarsinan vähimmäisvaatimukset.

Hevosen säkäkorkeus (m)	Karsinan pinta-ala (m ²)
Enintään 1,08	4,0
Yli 1,08 mutta enintään 1,30	5,0
Yli 1,30 mutta enintään 1,40	6,0
Yli 1,40 mutta enintään 1,48	7,0
Yli 1,48 mutta enintään 1,60	8,0
Yli 1,60	9,0

Taulukko 5. Ryhmäkarsinassa pidettävien hevosten vähimmäisvaatimukset kutakin hevosta kohden.

Täysikasvuinen hevonen	Yksittäiskarsinan pinta-ala*
12 – 24 kk ikäinen nuori hevonen	75 % yksittäiskarsinan pinta-alasta*
Alle 12 kk ikäinen varsa	50 % yksittäiskarsinan pinta-alasta*

* Edellä olevan taulukon mukainen yksittäiskarsinan pinta-ala.

Taulukko 6. Pihatossa sellaisessa makuuhallissa, jossa hevosia ei ruokita, pidettävien hevosten vähimmäistilavaatimukset kutakin hevosta kohden.

Täysikasvuinen hevonen	80 % yksittäiskarsinan pinta-alasta*
12 – 24 kk ikäinen nuori hevonen	60 % yksittäiskarsinan pinta-alasta*
Alle 12 kk ikäinen varsa	40 % yksittäiskarsinan pinta-alasta*

* Edellä olevan, yksittäiskarsinaa koskevan taulukon mukainen yksittäiskarsinan pinta-ala.

Taulukko 7. Minkin ja hillerin häkin vähimmäistilavaatimukset.

	Pinta-ala ilman pesäkoppia (cm ²)
Täysikasvuinen eläin	2 550
Emo pentueen kanssa	2 550
Kaksi vieroitettua pentua*	2 550

*Jos häkissä pidetään useampaa kuin kahta vieroitettua pentua, on lisätilaa oltava kutakin seuraavaa pentua kohden vähintään 850 cm².

Taulukko 8. Ketun häkin vähimmäisvaatimukset.

	Pinta-ala (m ²)
Täysikasvuinen eläin	0,8
Emo pentueen kanssa	2,0
Kaksi vieroitettua pentua*	1,2

*Jos häkissä pidetään useampaa kuin kahta vieroitettua pentua, on lisätilaa oltava kutakin seuraavaa pentua kohden vähintään 0,5 m².

Taulukko 9. Rämemajavan pitopaikan vähimmäistilavaatimukset.

	Pinta-ala ilman vesiallasta (m ²)
Täysikasvuinen eläin	1,0
Emo pentueen kanssa	2,0
Vieroitettu pentu	0,5